

Spelregels StadsDelenSpel

TER GELEGENHEID VAN 750 JAAR DEN HAAG

1. Het StadsDelenSpel

Het spel duurt gemiddeld anderhalf uur. Er kunnen 2 tot 7 spelers mee doen. Het is geschikt voor spelers vanaf 14 jaar. Het kost ongeveer een kwartier om je de spelregels eigen te maken. In het StadsDelenSpel gaat het om inzicht, handigheid en strategie.

Speelbord

Op het speelbord staat de kaart van Den Haag en omstreken, met zes stadsdelen. Ieder stadsdeel heeft een unieke samenstelling van vier (van de zes) kleuren. Iedere kleur komt in meerdere stadsdelen voor.

Iedere speler is manager van een stadsdeel, of, bij twee of drie spelers, van meerdere stadsdelen. Zij, of hij, probeert het stadsdeel zo goed mogelijk te beheren.

De zes stadsdelen zijn Loosduinen, Segbroek, Scheveningen, Haagse Hout, Laak en Escamp. Alles buiten deze zes stadsdelen, zoals het Centrum, Rijswijk, Voorburg, Wassenaar en Wateringen is van de bank (de GK Bank).

De Gemeentelijke Krediet Bank (GK Bank)

De GK Bank beheert het Centrum en de plaatsen buiten de stad. De GK Bank deelt het startkapitaal uit, verkoopt bedrijven, wisselt de pionnen en geeft krediet als een speler een andere speler niet kan betalen. Ook zorgt de GK Bank ervoor dat de opdrachten van de historische kaarten goed worden uitgevoerd. Een betrouwbare speler of iemand die niet meespeelt, is de GK Bank.

Doel van het spel

Een plek op het speelbord met een pion wordt gebruikt en onderhouden; een plek zonder pion niet. De speler die als eerste erin slaagt in haar of zijn stadsdeel al deze 12 plekken te vullen met pionnen, is de beste beheerder en heeft het spel gewonnen. Om zo ver te komen moet je geld verdienen, door winst te maken.

Bedrijven

Om de taken uit te voeren is een bedrijf nodig. Een bedrijf staat op een bedrijfskaart. Deze kaart kost f 1.500.000,-. Bedrijven hebben twee belangrijke functies. Met een bedrijf is het mogelijk geld te verdienen door het (slim) aankopen, omwisselen en verkopen van pionnen op het bord. En uiteindelijk is het doel je eigen stadsdeel als eerste vol te krijgen; dit kan alleen met behulp van vier bedrijven.

De zes kleuren staan voor zes verschillende taken in aanleg en onderhoud:

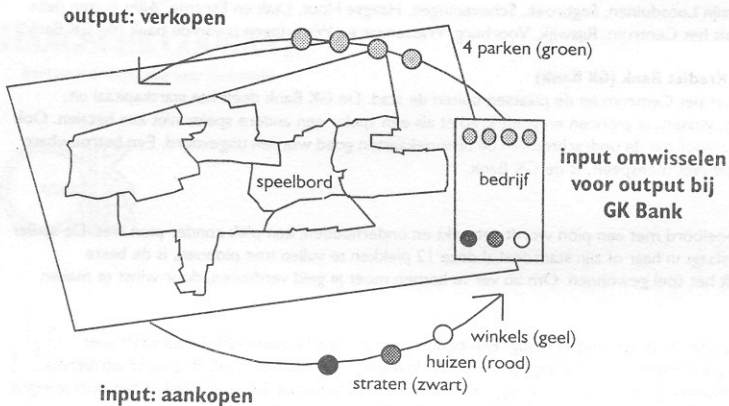
- STRATEN, stoepen en fietspaden: **zwart**;
- PARKEN en sportvelden: **groen**;
- HUIZEN en scholen: **rood**;
- WINKELS, musea en theaters: **geel**;
- BOULEVARDS en kades: **blauw**;
- KANTOREN en hotels: **paars**.

Het gebruik van bedrijfskaarten

Met behulp van een bedrijf is het mogelijk drie pionnen van verschillende kleuren (die je aankoopt) om te wisselen voor vier pionnen van eenzelfde kleur (die je verkoopt). Dit gebeurt in vijf stappen.

- je moet een bedrijf gekocht hebben;
- zoek per bedrijf de drie (goedkoopste) pionnen als input;
- koop deze pionnen van de manager van een stadsdeel, of van de GK Bank. Voor het weghalen van pionnen uit je eigen stadsdeel betaal je niet (want je betaalt aan jezelf);
- zet deze pionnen op de bedrijfskaart en ruil vervolgens de drie pionnen bij de GK Bank om voor de vier nieuwe pionnen (de output);
- zet deze vier pionnen (liefst) op de duurste plaatsen op het bord, daarvoor ontvang je geld van de manager van het betreffende stadsdeel, of van de GK Bank. Voor het plaatsen van pionnen in je eigen stadsdeel ontvang je geen geld (want je krijgt dan geld van jezelf).

Een voorbeeld, in schema:

Per beurt mag je al je eigen bedrijven gebruiken. Maar eerst moet je alle input aankopen, dan alles omwisselen en daarna verkopen. Die volgorde mag ook andersom: eerst al je verkopen, dan omwisselen en daarna al je aankopen. Een speler mag per beurt maar één nieuw bedrijf aankopen.

Als pionnen niet meer op het speelbord geplaatst kunnen worden, koopt de GK Bank deze pionnen voor de laagste prijs (f200.000,-). Als pionnen op het speelbord "uitverkocht" zijn, kun je deze pionnen voor de hoogste prijs van de GK Bank kopen (f1.400.000,-). Pionnen mogen natuurlijk alleen op posities (rondjes) met dezelfde kleur staan.

Zolang een historische kaart het niet verbiedt, mag een speler tijdens zijn beurt uit alle andere stadsdelen en buurgemeenten die mee doen pionnen aankopen en verkopen.

Startkapitaal

Het startkapitaal verschilt per speler met stappen van f200.000,-. De eerste speler krijgt f7.500.000,-, de tweede f7.700.000,-, de derde f7.900.000,- etc. Als er zes mee doen, krijgt de laatste die aan de beurt is dus f8.500.000,- aan startkapitaal. Dit omdat de eerste spelers een klein voordeel hebben dat zo gecompenseerd wordt.

Historiekaarten

Bij het begin van iedere beurt wordt de bovenste historiekaart gedraaid. De GK Bank voert de opdracht van de historiekaart uit. Vaak zullen er pionnen van het bord gehaald worden of bijgeplaatst worden. Hiervoor hoeft niet betaald te worden. Als een historiekaart geen enkel effect heeft, wordt de volgende kaart gepakt.

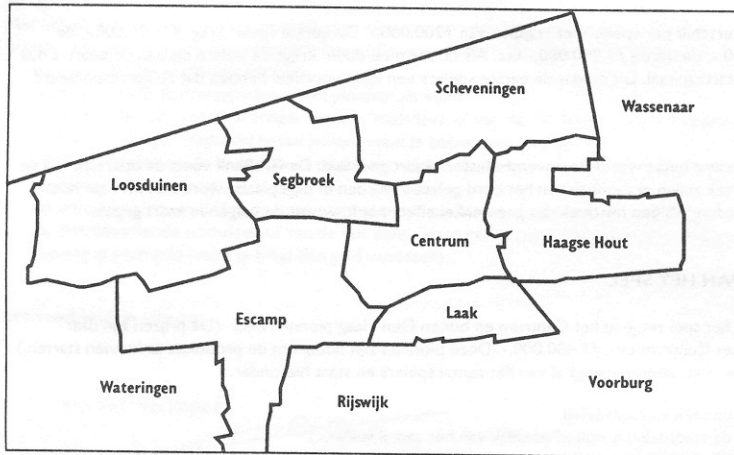
2. HET BEGIN VAN HET SPEL

Aan het begin van het spel zet je in het Centrum en buiten Den Haag pionnen neer. (De prijzen zijn daar f750.000,- en in het Centrum ook f1.400.000,-. Deze pionnen zijn nodig om de productie te kunnen starten.) Hoeveel pionnen je waar neerzet hangt af van het aantal spelers en staat hieronder.

Verdeling van de pionnen en stadsdelen

(De verdeling van de stadsdelen is ook afhankelijk van het aantal spelers:)

- **Bij 6 spelers** beheert iedere speler één van de zes stadsdelen.
Alle plekken buiten de stadsdelen worden gevuld met pionnen: Centrum, Rijswijk, Voorburg, Wassenaar en Wateringen. (6x op f1.400.000,- + 18x op f750.000,-)
- **Bij 5 spelers** beheert de GK Bank Escamp.
In Centrum, Rijswijk, Voorburg en Wateringen worden pionnen geplaatst. Wassenaar doet niet mee. (6x op f1.400.000,- + 15x op f750.000,-)
- **Bij 4 spelers** beheert de GK Bank Escamp en Scheveningen.
In Centrum, Rijswijk en Wateringen worden pionnen geplaatst. (6x op f1.400.000,- + 12x op f750.000,-)
Voorburg en Wassenaar doen niet mee.
- **Bij 3 spelers** krijgt speler A Loosduinen en Haagse Hout; speler B Segbroek en Scheveningen en speler C Laak en Escamp. In Centrum en Wateringen worden pionnen geplaatst. (6x op f1.400.000,- + 9x op f750.000,-). Voorburg, Wassenaar en Rijswijk doen niet mee.
Winnaar is degene die als eerste één, of als eerste beide stadsdelen vol heeft. Dat bepalen jullie voor de aanvang van het spel.
- **Bij 2 spelers** krijgt speler A Loosduinen, Segbroek en Scheveningen en speler B Escamp, Laak en Haagse Hout. In Centrum worden pionnen geplaatst (6x op f1.400.000,- + 6x op f750.000,-). De buurgemeenten doen niet mee.
Winnaar is degene die als eerste één, twee of drie stadsdelen vol heeft.

Wie begint?

Eerst verdelen de spelers de stadsdelen. Dan trekt iedere speler een historiekaart. Degene die het laagste jaartal heeft getrokken, mag beginnen. Het startkapitaal wordt nu uitgedeeld door de GK Bank (f7.500.000,- f7.700.000,- etc.). De spelersvolgorde verloopt volgens de wijzers van de klok. Al beheert een speler meerdere stadsdelen, zij, of hij krijgt maar één speelbeurt.

De historiekaarten worden ten slotte weer verzameld, geschud en met de tekst omlaag naast het speelbord gelegd. Het spel kan nu beginnen.

3. HET SPELEN

Een speelbeurt bestaat uit drie delen:

- Elke speelbeurt begint met de historiekaart. De tekst wordt voorgelezen en geldt tijdens deze beurt. Als een historiekaart geen enkel effect heeft, geldt de volgende.
- Hierna kan de speler een bedrijf kopen.
- Met de bedrijven die de speler heeft, mag hij of zij pionnen als input van het bord halen (aankopen), input omwisselen voor de output, en de output op het bord plaatsen (verkoop).

De volgorde mag ook andersom: eerst alle verkopen, dan alle aankopen.

Verloop van het spel

De prijzen op het spelbord lopen per kleur op van f200.000,- naar f1.400.000,-. De duurste plekken zullen het eerste bezet worden; de goedkoopste het laatste. De kunst van het spel is pionnen te plaatsen waar er weinig van zijn, ten koste van pionnen waar er veel van zijn; zo kan het meeste geld verdiend worden. Degene die het meest verdient, heeft de grootste kans om te winnen.

Schulden en leningen

Het kan voorkomen dat een speler in wiens stadsdeel pionnen geplaatst worden, niet genoeg geld heeft om de verkoper te betalen. De GK Bank verstrekt dan een lening voor dat bedrag, zodat de verkoper zijn geld krijgt. De lening van de GK Bank moet aan het eind van de eerstvolgende beurt van de lener terugbetaald worden. Daartoe mag de speler desnoods pionnen uit zijn stadsdeel voor 50% van de prijs aan de GK Bank verkopen. De bedrijfskaarten kunnen ook voor de helft van de waarde (f750.000,-) aan de GK Bank terugverkocht worden. Levert dat allemaal niet genoeg op, dan is de speler failliet en neemt de GK Bank het beheer van het stadsdeel over.

Nadat een speler failliet is gegaan, ontvangen de andere spelers aan het begin van hun beurt f 1.000.000,- van de GK Bank. Bij volgende faillissementen wordt dit bedrag steeds met f 1.000.000,- verhoogd.

4. HET EINDE VAN HET SPEL

De speler die als eerste haar of zijn stadsdeel (of bij 2 en 3 spelers: stadsdelen) vol heeft staan, heeft gewonnen.

Ieder stadsdeel heeft evenveel kosten, maar de samenstelling (in kleuren en prijzen) verschilt. Het spel is zo gemaakt dat iedere speler evenveel kans heeft om te winnen. In ieder stadsdeel zijn 12 plekken, in 4 kleuren. Je moet dus 4 bedrijven gekocht hebben en gebruiken om te kunnen winnen. Daarvoor moet je genoeg verdiend hebben.

5. DE ATTRIBUTEN

Het StadsDelenSpel bestaat uit de volgende onderdelen.

- dit spelregelboekje;
- het speelbord: de kaart van Den Haag en omstreken;
- 31 bedrijfskaarten (6x zwart, 5x rood, 5x geel, 5x groen, 5x blauw, 5x paars);
- 33 historische kaarten;
- geld in coupures van f 1.000.000, f 500.000, f 100.000, f 50.000 (4x50 stuks);
- pionnen in zes kleuren (per kleur ca. 20);
- een antwoordkaart voor informatie over de competitie in 1998.

6. COLOFON

Dit spel is auteursrechtelijk beschermd.

Idee, auteursrecht en uitvoering: C Kruyt & H Tseng

Grafische vormgeving: I ten Have, ontwerpburo d't in samenwerking met R v.d. Wielen

Ontwerp verpakking: H de Kuijper (eindexamenopdracht voor de Haagse Hogeschool)

Projectleiding: Cees Kruyt

Met dank aan iedereen (waaronder de afdeling Stedelijke Structuren) die avonden en weekeinden besteed heeft aan het beproeven van varianten en de perfectionering van de uitvoering en de spelregels.

Voor het maken van het spelbord is gebruik van de Delfland kaart van Cruquius uit 1712 en de Kartokaart van DSO/L&V van 1997.

Voor de uitgave ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van Den Haag zijn de auteursrechten belangeloos ter beschikking gesteld. De uitgave is gerealiseerd door de Dienst Stadsbeheer in samenwerking met de Haagse Groep, de Haagsche Courant, de Gemeentelijke Krediet Bank, Info Thuis en de Stichting 750 Jaar Den Haag. Met dank aan het Gemeentearchief, Burgerzaken en het Gemeentelijk Informatie Centrum.

In 1998 zal in Den Haag met het Stadsdelenspel een competitie gespeeld worden. Wil je daarover informatie, stuur dan de bijgaande antwoordkaart op.